

De standbeelden van Poppea werden van hun voetstukken geworpen (Blz. 348).

— Kent gij hen? Weet gij wie het zijn? vroeg de Keizer.

Door roodachtig licht bestraald, zag hij er in zijne bloeiende, jeugdige schoonheid uit als een half-god.

— Gij moet hen ons noemen! klonk het als in koor.

— Welaan, ik zal hen noemen. Zij zullen boeten, zooals nog nooit een misdadiger heeft geboet, sedert Aenea, onze stamvader, Latium's grond betrad! De christenen zijn de

aanstokers! Gaat heen en neemt de Christenen gevangen!

— De Christenen! klonk uit duizend kelen rondom den brandenden heuvel. Haalt ze uit hunne schuilhoeken te voorschijn! Dringt in de steengroeven, waar zij de goden en den troon der Cesars belasteren! Zoekt ze overal, hier, daar, ginds! Daar is Phlegon, de bloemenkoopman! Zaagt gij zooeven Epenatus niet, den lieveling van Paulus, dien zij den apostel noemen. Ginds, de slanke Paulus, de vrijgelatene van Flavius Scevinus! Hier, Try-

phena en hare zuster! Slaat ze dood! Werpt ze in de vlammen, blindelings en zonder onderscheid: mannen, vrouwen en kinderen!

— Halt! gebod de Keizer, de rechterhand opheffende, aan geen van hen geschiedde eenig leed! Eerst moet de brand worden be-teugeld: dan zal ik boven, in mijn tuin, waar ik thans tenten en barakken heb laten opslaan voor de ongelukkigen, die geen dak meer hebben, een feest geven en geld genoeg uitdeelen, om Rome weder te laten opbouwen! Op dat feest zullen de misdadigers worden getuchtigd.

Gij zult dingen beleven, zooals geen vorst u die ooit heeft aangeboden! De bloedigste

gevechten met de wilde dieren, de woedendste worstelingen van de gladiatoren zijn kinderspel in vergelijking met hetgeen ik thans van plan ben! Verliest den moed niet! Luistert niet naar de stemmen der gluipers, die tweedracht trachten te zaaien tusschen den Imperator en zijn geliefd volk!

Strijdt en werkt, en bidt tot Jupiter, dat hij eindelijk paal en perk stelle aan de vlammen.

— *Ave Cesar!* riep de woedende menigte.

Heil den goddelijke, die zegen verspreidt en bescherming belooft en zijn quirieten vriendelijk uitnodigt op zijn feest!

HOOFDSTUK XLII

DE CHRISTENBEUL

De brand had uitgewoed.

Tien dagen lang had hij als een razend monster door de heilige stad rondgewaard en twee derden er van verwoest.

Thans, eindelijk, glommen hier en daar, tusschen de puinhoopen, nog slechts enkele vonken.

Aschgrauwe rookzuilen stegen loodrecht op naar den gloeienden hemel, als laatste verkondigers van de uitgeraasde macht der elementen.

Bij het aanbreken van den elfden dag betrad Nero, zooals hij dat gedurende den brand zoo menigmaal had gedaan, het platte dak op de woning van Maecenas.

Hij dacht aan dien avond, toen hij bij den aanblik van de brandende stad, de kithara had opgenomen.

Het vuur in zijne allesvernielende kracht, door den storm voortgezweept, heensnellende over de eindeloze huizenzee, had eene bedwelmende uitwerking op hem gehad.

Hij verbeeldde zich toen Zeus te zijn, die met zijne verpletterende bliksemschichten de geheele aarde, tot aan de hoogten van den Olympus, in lichtelaaie zet.

Die stad brandde ter wille van hem, zij toonde hem, dat Rome kon vallen, zonder dat

de wereld schade leed, indien hij, de machtige, maar vaststond op het voetstuk zijner Cesaaren-grootheid.

Thans echter, nu hij het warme bed was ontvlucht en, over de borstwering leunende, een blik wierp op alles, wat nog voor korten tijd de woonplaats was geweest van eene zorgeloze, naar genoegen hakende menschen-massa, en thans in rookende puinhoopen daar neder lag, greep hem een gevoel van wrok aan tegen de goden, waaraan hij niet geloofde, van haat tegen het onoverwinbare Fatum.

Dit onvermijdelijk noodlot geleeke in zijne ontzettende willekeur op een ondeugenden knaap, die boosaardig een bloeiend bloembed vertreedt, eene schilderij bekladt, een kunstig vervaardigd standbeeld vernielt.

Het Fatum, het Anangke, de Moïra was de eenige, waarachtige beheerscher van het Heelal, machtiger niet alleen dan Jupiter, die slechts in de verbeelding der menschen bestond, maar machtiger zelfs dan hij, Claudius Nero, die tot nu toe gemeend had, dat alles, van de steenrotsen van Arabië tot aan de zuilen van Hercules toe, onder zijn juk moest buigen.

Hij had met dat Fatum gestreden, de uit-slag van den ongelijken strijd lag voor hem —

een onmetelijke chaos, vuil-zwarte overblijfselen, rookende puinhoopen — een afschuwelijk aanblik dan een met lijken bezaaid slagveld.

Indien het Fatum zich aanmatigde zoo in het wilde rond te woeden als een dronken plebejer, indien het hem duizenderlei hindernissen in den weg legde, waar hij het goede wilde: waarom zouden dan de plannen van den Cesar, die in het bezit was van de hoogste macht, in vermetelheid en grootschheid bij het Fatum moeten achterstaan?

Schuldigen en onschuldigen waren door het vernielende element in het ongeluk gestort.

Ook Nero zou thans een vernieler zijn van de menschheid met dit onderscheid dat hij nog edeler voelde dan wat Seneca eens gewaagd had met den naam « Voorzienigheid » te betitelen.

De slachtoffers van Nero zouden niet blindelings vallen, zooals die van het Fatum, maar volgens wel overwogen beginselen.

Hij offerde de Christenen op aan zijn haat, maar — hij aarzelde het zichzelve te bekenen — ook ter wille van zijne veiligheid.

Hoezeer de Keizer zich ook had uitgesloofd om de algemeene ellende te lenigen, ook door een voortreffelijk geregelden aanvoer van levensmiddelen, het volk was nog woedend over de vreeselijke ramp; het eischte een zoenoffer, dat in verhouding stond tot het ongeluk, dat de stad der zeven heuvelen had getroffen.

Indien Nero niet toegaf aan dezen wraaklust, dan liep hij gevaar, dat de ontevredenheid van de opgewonden menigte zich tegen hem keerde.

Ook dit zou weder het Fatum zijn geweest, een gewijzigde vorm van het door goden en menschen gehate Anangke, dat Rome in de asch had gelegd.

Met het Anangke echter kon hij niet in het strijdperk treden.

Hij kon het slechts bespotten, het door allerlei listige kunstgrepen ontwijken of wellicht — en dat was voor een wereldbeheerscher het meest waardige — het in buitensporigheid nog overtreffen.

De Christenen, die heden avond, tot vroolijking van het volk, in den tuin van den Cesar op den Mons Vaticanus doodgemarteld zouden worden, konden, wanneer hunne pijnen het toppunt hadden bereikt, den machtigen Cesar de verzekering geven, dat hij voor de hem opgedragen taak berekend was!

Ja, hij haatte de Christenen!

Hunne leer scheen hem even dwaas, even doel- en zinloos toe, als de droge filosofie van Seneca.

Deze jammerlijke wereld, die hem hier uit de treurige overblijfselen der dochter van Ares zoo luide haar eigen onverstand toeriep, beloonde noch den ernst, noch de zelfbeheersching.

Slechts het genot was tastbaar en alle philosophische en geheimzinnige beschouwingen, waarmede men toch het ontzagwekkende raadsel niet vermocht op te lossen, konden die echtheid en tastbaarheid slechts benadeelen.

Nicodemus en Seneca smolten in den geest van den Imperator nagenoeg in eene onheilaanbrengende, bleeke, magere gestalte te zamen.

Hoe had Seneca hem verveeld met zijne schoonklinkende phrasen over de zedelijk-vrije ontwikkeling van het menschedom, over het begrip « plicht » en het genot der onthouding.

Het was eenvoudig onverdraagelijk!

— De waanzinnigen! mompelde Nero, naar het oosten starende, waar eene geelachtige streep de nadering van den dageraad aankondigde.

Wat is deugd? Een geurigen beker onaangeroerd te laten staan, al zou de ziel er naar smachten! Tantalus uit vrije keuze! Wie zou er mij voor danken, krankzinnige huichelaars en gekken? Indien ik werkelijk uwe leefwijze aannam, zou ik daarom minder te lijden hebben onder de nietigheid van dit leven? Zou ik dan minder bevreesd behoeven te zijn voor ziekte en voor den alles vernietigenden dood?

Hij loosde een zucht.

— De dood! Voorwaar, ik vrees hem minder dan den vloek van den ouderdom! Welke

demon heeft den hunkerenden ouderdom uitgevonden, die zich op wreedaardige wijze vermest met ons bloed, totdat wij zelve als spotverwekkende schaduwen langzaam wegwijnen?

Al wat schoon is en bloeiend op deze aarde, wat juicht en jubelt, wordt door den tijd de frischheid van de wangen en het bloed uit de aderen gezogen en hetgeen dan overblijft, gelijkt op deze puinhoopen. Oud te worden!

Evenals ginds het eens zoo trotsche palatium, zult ook gij eenmaal niets zijn dan de ruïne van wat gij waart, holoogig, bleek, zoodat zelfs de plebejers achter den Tullischen muur een afschuw van u hebben!

Nero hield de handen voor de oogen, alsof hij het beeld der toekomst reeds in levenden lijve had aanschouwd!

— En dat alles zien wij vooruit! peinsde hij in zijne kwaadaardigheid. Seneca beleeft het reeds aan zich zelve. Hij voelt hoe zijn levensfakkeltje vonk op vonk verliest en toch toog hij met Nicodemus aan het werk, om mij blind te maken voor de eenvoudige, onloochenbare waarheid!

Ik moest de vluchtige uren van mijne jeugd verbeuzelen met stichtelijke filosofie, in plaats van te genieten van het tegenwoordige, van het licht zoolang het dag is! Ik moest een Cesar worden voor de volgelingen van den gekruisde!

Hij boog zich over de marmeren borstwering heen en ondersteunde het hoofd met de hand.

Een weemoedige trek lag om zijn mond.

Met wijd geopende oogen staarde hij in het langzaam opkomende morgenrood.

— Ja, ook ik zie in uw profeet een symbool van de waarheid: zijne doornenkroon is voor mij de belichaming van het treurig lot van al wat hier op aarde is!

Wij allen zijn door den vloek van het Fatum aan het kruis genageld, dat «aarde» heet. Wij allen zullen vroeg of laat doodbloeden aan dien martelpaal en met verwrongen gelaatstrekken, evenals de Galileër uitroepen: «Hoop, gij bedriegster van alles wat adem

haalt, en gij, onsterfelijke moed, waarom hebt gij mij verlaten?

«Jezus is de duldende mensch, Jezus met zijn troosteloos einde? En zou ik, omdat dit einde voor iedereen zeker is, zou ik daarom de ellende van mijn pelgrimstocht nog vergrootten?

Zou ik treuren, waar ik vergeten, zou ik afzien van het genot, waar ik het mij verschaffen kan? Neen ijveraars! dan liever dood! Een sprong over deze borstwering schijnt mij verstandiger toe, dan uwe dwaze troosteloze zelfverloochening!

In de diepte starende, ontwaarde hij een langen stoet van slaven, die met allerlei voorwerpen beladen, naar den tuin van het Vaticaan werden geleid.

Plotseling begonnen de oogen van den Imperator woest te schitteren.

Hij keek hen na totdat zij achter de hoogen muren van een uitgebranden schouwburg waren verdwenen.

— Ja, zoo is het, siste hij tusschen de tanden. Indien niet iedere aanbreekende dag ons nieuw genot, nieuwe aandoeningen brengt, dan zou het leven eene hel zijn. Ik wil genieten, totdat de laatste druppel bloed in mijne aderen verstijft, oog en oor laten streeën, bij den bedwelmenden Caecuber mijn laatste weinige verstand verliezen.

Nazareners, gij zult mij het antwoord geven of daar een middel is om den levenslust van den Imperator te verzadigen.

Ik voel het hoe ik met stormachtig geweld word gedreven naar het schouwspel, dat uw gruwzame doodstrijd mij zal aanbieden. Wellicht heb ik uwe onbeschrijfelijke martelingen noodig, als uitgangspunt voor het geluk, dat ik najaag!

Wanneer iedere zenuw van uw gefolterd lichaam pijnlijk ineenkrimpt als een vertrede worm, dan eerst zal ik genieten! Onze voorvaderen bouwden hunne tricliniën met het uitzicht op graven en grafsteenen; dat verhoogde hunne feestvreugde bij de drinkgelagen. Ik zal meer doen! Ik wil lichamen zien, die langzaam wegsterven, terwijl ik zelf een

god meen te zijn. Ik moet inhalen wat ik tot nog toe verzuimd heb!

De armen over de borst gekruist, wandelde hij eenige malen het platte dak op en neer.

Een zeldzaam lachje krulde zijne lippen.

— Die goede Quiriten! Zij moesten eens weten, dat hun Keizer op het punt is geweest dien ellendigen Nicodemus « broeder » te noemen! Ware hij een minder groote schurk geweest, bij den Styx, wie weet hoe het op dit oogenblik in Rome gesteld zou zijn?...

Hij loosde nogmaals een zucht. Daarna haalde hij de schouders op.

— Vermoedelijk niet beter dan thans! sprak hij tot zich zelve. Iedere lijn van zijn streng, hardvochtig gelaat met de diepliggende oogen, zie ik nog voor mij. Zijn loerende, deemoedig fiere blik scheen te zeggen:

— Verlaat den troon der Imperatoren; ik, Nicodemus, zal hem bestijgen!

Als dat geschied was, als de eerezucht van Nicodemus het laatste sprankje zelfstandigheid in de ziel van den heerscher had vernietigd en de eigene, naar roem hakende onverdraagzaamheid in de plaats ware getreden, waarlijk, de vreeselijke ramp, die thans Rome heeft getroffen, zou kinderspel zijn geweest in vergelijking van de bloedige omwentelingen in het wereldrijk.

Hij zou de vijanden van het Christendom te vuur en te zwaard vervolgd en brandstapels opgericht hebben, zoo groot, zoo hoog opvlammend, dat het brandende Rome daarbij in het niet verzonk!

Hij staarde gedurende eenige oogenblikken naar den grond.

— Wonderlijk, dat een en hetzelfde geloof zulke verschillende vruchten kan doen rijpen! fluisterde hij. Nicodemus en Christina! Welk eene tegenstelling! Welk een gapende afgrond ligt er tusschen die beiden!

Hooger en hooger steeg het vlammend morgenrood boven de kammen van het Albaeische gebergte.

Zachte, purperkleurige wolken dreven in het zenith.

De eerste zonnestraal gleed over de verwoeste stad en verkondigde het aanbreken

van een dag, die onvergetelijk zou zijn in de geschiedenis der Romeinsche Keizers.

Twee uur later ontving de Cesar den Agri-gentijn, die hem kwam melden hoe ver de voorbereidselen tot het reusachtige feest van dien avond reeds waren gevorderd.

Alles ging naar wensch.

— Ik blijf u borg, lachte Tigellinus, dat gij zelf — en uwe oogen zijn toch schier oververzadigd van schouwspelen en kunstig uitgedachte versieringen — dat gij zelf, Cesar, ver-rast zult zijn en mij zult moeten toestemmen dat mijn werk voorbeeldeloos is.

— En hoe luidt dan dat voorbeeldeloze programma?

— Ik smEEK u, laat de bijzonderheden mijn geheim blijven! Gij zijt kunstenaar genoeg om te begrijpen, dat men liever te weinig ver-raadt dan te veel. De voortreffelijke Paulo, wiens deugden ik hoe langer hoe meer leer waardeeren, heeft op zich genomen het volk te onthalen. Half Capua heeft zijne magazijnen geledigd voor de verlichting, de bloemen-siering, de vlaggen en de tapijten. Al het overige is daarmede in overeenstemming. Voeg ik hier nog bij, dat ik de feestmuziek door onzen meest geliefden toondichter heb laten vervaardigen, dan heb ik genoeg verra-den. In één woord: het geheel zal uwer waar-dig zijn!

— En het volk! Wat zegt het volk van de gastvrijheid zijns Imperator?

— Het jubelt!

— Dat zeidet gij mij gisteren reeds. Zijn er nog lieden, die, wat de Nazareners betreft, in twijfel verkeerden? Zijn er nog, die hen voor onschuldig houden?

— Bijna geen. Wel is waar loochenen de gevangenen alles, maar een van hen, Paulus geheeten, heeft zijn rechters met eene donde-rende stem toegeroepen, dat hij in dezen brand het strafgericht erkende van den Al-machtigen God en de vervulling van de oude profetie: Ik zal uw naam van de aarde doen verdwijnen en uw land tot eene woestenij ma-ken!

— Paulus?... Dien naam heb ik meer gehoord.

— Ik zelf sprak u reeds over dien naam, antwoordde de Agrigentijn. Hij is eene persoonlijkheid van onwederstaanbare kracht. De uitwerking van zijne redevoering was — ten minste gedurende eenige oogenblikken — zeer merkbaar. Ik nam daarom ook de voorzorg dezen hoogst gevaarlijken man niet in het programma op te nemen. Zijne verschijning alleen reeds zou hem wellicht volgen hebben verschaft, en als hij in zijne laatste uur den mond had geopend en in het strijdpark was getreden voor de leer van den Nazarener...

Claudius Nero staarde peinzend voor zich.

Daarna richtte hij een vragenden blik op Tigellinus.

— Ik heb hem in alle stilte laten kruisigen, hernam deze.

Er ontstond eene lange pauze.

Nero bleef op den geschilderden vloer starren, waarop een schoone jongeling was afgebeeld, die een leeuw het korte zwaard in de keel boort.

— Het is jammer, sprak hij eindelijk, diep ademhalend. Ik had wel eens willen weten, wat die geestdrijver, die zelfs u vrees inboezemde, mij geantwoord zou hebben als ik hem had toegeroepen: « Het zijn alles sprookjes, die gij ons tracht wijs te maken!

HOOFDSTUK XLIII

DE HH. PETRUS EN PAULUS

Wij hebben reeds aangestipt, dat de HH. Nazarius en Celsus gemarteld zijn op een tijdstip, dat de eerste algemeene vervolging tegen de christenen was uitgebroken.

Er zijn meer van die algemeene vervolgingen, welke in de eerste eeuwen tegen de Kerk gewoed hebben.

De eerste begon in het jaar 64, onder den wreeden keizer Nero.

Voor dezen tijd was er geen edikt tegen de christenen uitgevaardigd, en ofschoon de Kerk reeds verschillende vervolgingen doorstaan had, gingen deze nimmer van de wet uit, maar werden steeds veroorzaakt of door slechte landvoogden of door het gemeene volk, dat alle valsche aantijgingen geloofde, die men tegen de christenen verspreide.

Daarenboven hadden deze vervolgingen slechts plaats in enkele steden of landstreken, zoodat een vervolgte christen zich altijd elders in veiligheid kon stellen, en dikwijls kon hij, als de storm bedaard was, weder naar zijne vaderstad terugkeeren.

Maar nu stonden de zaken geheel anders, nu ging de vervolging uit van den keizer zelve, die een edikt uitvaardigde tegen alle

christenen, en ofschoon geene wet kan veroorloven, onschuldige personen ter dood te brengen, zijn er toch altijd, die meenen, dat hij, die de wet tegen zich heeft, zeker in 't ongelijk is.

Vele rustige heidenen, die zich voorheen nooit om de christenen bekommerd hadden, begonnen nu te denken, dat die christenen wel zeer slecht moesten zijn, daar de keizer verplicht was een bevelschrift tegen hen uit te vaardigen.

Vele personen werden nu gegrepen en op de pijnbank uitgestrekt, ten einde hen te doen belijden, dat zij christenen waren, en daar zij hun geloof niet wilden verloochenen, waren spoedig de gevangenissen met slachtoffers opgevuld.

Alle slag van foltering werd uitgevonden om hun lijden te vergrooten.

Eenigen werden gegeeseld, anderen aan kruisen genageld, weder anderen in het amphitheater aan de wilde dieren voorgeworpen, of in beestenvellen gehuld, den honden ter prooi gegeven.

Maar Nero vond voor de onschuldige christenen nog een afgrijselijker soort van dood uit.

Hij gaf den Romeinen een luisterrijk feest.

Hij zette zijne tuinen open, waar voor de toegestroomde menigte wedrennen met paarden en wagens gegeven werden, afgewisseld met allerlei volksspelen, en als de avond inviel, werd alles schitterend verlicht.

Maar wat ons pijnlijk valt te beschrijven, is, dat de christenen moesten dienen om deze illuminatiën te voltooien.

Met pek en andere brandbare stoffen besmeerd, werden zij van afstand tot afstand geplaatst en in brand gestoken om als fakkels dienst te doen.

Er waren heidenen, die met afschuw het hoofd afwendden van zulk eene duivelsche wreedheid en de christenen beklaagden, die zij tot dusverre gehaat hadden.

Het was nu bijna vijf en twintig jaar geleden, dat de H. Petrus voor 't eerst in Rome kwam.

Hij is daar echter niet altijd gebleven.

Sommigen zijn van meening dat hij in Spanje en Brittanje geweest is, maar dit rust niet op zekerheid.

Het lijdt echter geen twijfel, dat hij naar 't Oosten ging om de kerken van Azië te bezoeken en de eerste kerkvergadering te houden, die in het jaar 51 te Jerusalem plaats had, met het doel om de geschillen te vereffenen, die gerezen waren tusschen de bekeerlingen uit de heidenen en Joden.

Nadat hij eenige jaren in het Oosten had doorgebracht, keerde hij naar Rome terug ('t jaar 58), zoodat hij daar was, toen de vervolging uitbrak.

Ook de H. Paulus was toen te Rome.

Hij was eenige jaren vroeger gevankelijk hier naartoe gebracht, waar hij sedert twee jaar aan een soldaat bleef toevertrouwd.

Gedurende dien tijd had hij vele twistgeschillen met de Joden, die hem daar kwamen bezoeken.

Hij werd door den Senaat ondervraagd, en uit een zijner Epistels of brieven schijnt het, dat hij ook voor Nero gebracht is.

Na verloop dier twee jaren werd hij in vrijheid gesteld, waarna hij den H. Petrus in de prediking des Geloofs behulpzaam was.

Hij bleef echter niet lang te Rome, maar reisde Italië, Frankrijk en Spanje af, overal het H. Evangelie verkondigende.

Na acht jaar op deze wijze te hebben doorgebracht, keerde hij naar Rome terug, een korten tijd voor de eerste groote vervolging.

Het was voor de christenen een groote troost de twee prinsen der Apostelen in deze bange tijden bij zich te hebben.

Beiden muntten uit door hun vurigen zielenijver.

De H. Paulus herinnerde zich altijd, dat hij eenmaal een vervolger der christenen was; hij noemde zich zelve den eersten der zondaars, en meende nooit genoeg te kunnen doen om zijne vorige zonden te herstellen.

Zoo ook kon de H. Petrus nooit vergeten, dat hij Jesus verloochend had, ofschoon hij wist, dat de Heer Jesus hem vergiffenis had geschonken, kon hij het nooit aan zich zelve vergeven.

Er ging nooit een dag voorbij, waarop hij niet bitter weende, omdat hij zulk een goeden en minnelijken Meester beleedigd had, zoodat ten laatste zijne wangen de sporen droegen van zijn gedurig weenen.

Beide apostelen werkten met onverdroten ijver aan de bekeering der zielen om aan Jesus hun dank te betuigen, omdat Hij hunne zonden had uitgewischt.

Zij gingen van huis tot huis, van kerker tot kerker, om hen aan te moedigen, die de vervolging had terneergedrukt, of degenen te versterken, die om hun Geloof gepijnigd werden of in droefheid verkeerden, omdat hunne betrekkingen gedood waren of in gevangenschappen zuchtten.

Gelukkig bleven de H.H. Petrus en Paulus tot aan het einde der vervolging gespaard.

Ten slotte werden zij gegrepen en in de Mamertijsche gevangenis geworpen, waar zij negen maanden verbleven.

Gedurende dezen tijd waren zij niet werkeloos: zij maakten zich elke gelegenheid ten nutte om het Evangelie te verkondigen aan hunne wachters en aan de andere gevangenen, en velen openden de oogen voor de waar-

heid bij het zien der wonderen, die zij bewerkten.

Onder dezen waren Processus en Martinianus, twee soldaten, die hen bewaakten.

Beiden wierpen zich aan de voeten der apostelen en smeekten met aandrang om het doopsel.

De apostelen zouden hun verlangen gaarne ingewilligd hebben, maar het scheen hun onmogelijk, daar er in de kerker geen water was.

Toen maakte de H. Petrus het teeken des kruises over de harde rots, waarop de gevangenis gebouwd was, en oogenblikkelijk sprong er eene fontein van helder water te voorschijn, welke heden nog bestaat.

Zeven en veertig personen werden op dien zelfden tijd bekeerd en gedoopt.

De christenen waren droevig te moede, nu zij beide apostelen tegelijkertijd zouden verliezen, daarom deden zij al het mogelijke om den H. Petrus over te halen om te vluchten, hetgeen niet moeilijk was, sedert beide wachters, Processus en Martinianus, christenen waren.

Geruimen tijd wilde de H. Petrus van geen vluchten hooren, daar hij zoo vurig verlangde voor Jesus te sterven en hij elk oogenblik dit geluk kon verwachten; maar eindelijk werd hij bewogen door de tranen en drangredenen der christenen, om als een goed herder zijn leven voor zijne schapen te redden.

Martinianus en Processus lieten hem dan in 't geheim uit den kerker en het gelukte hem de stadspoort te verlaten zonder door iemand opgemerkt te worden.

Maar toen hij op eene plaats was aangekomen, Sancta Maria ad Passus genoemd, waar tegenwoordig eene kleine kapel staat, ontmoette hij onzen Heer, die naar Rome ging. Zoodra Petrus Jesus zag, herkende hij hem.

— Heer, waar gaat gij heen? vroeg Petrus.

En Jesus antwoordde:

— Ik ga naar Rome om weder gekruisigd te worden.

Dit antwoord schijnt vreemd, daar Jesus thans in zijne glorie gezeten is aan de rechterhand zijns Vaders en dus in Rome niet meer kon gekruisigd worden.

Wat kon Hij dus bedoelen met deze woorden?

De H. Apostel begreep, dat Jesus wenschte gekruisigd te worden in den persoon van zijn dienaar Petrus.

Hij keerde dus aanstonds naar Rome terug, begaf zich weder naar den kerker en besloot te wachten, tot hij zou gemarteld worden overeenkomstig zijns Meesters wil.

Eindelijk brak die dag aan.

Het vonnis luidde, dat de H. Petrus, als zijnde een Jood, moest gekruisigd worden en de H. Paulus, als Romeinsch burger, de straf der onthoofding moest ondergaan. Zij werden geleid naar de plaats, waar thans de kerk van Santa Maria Transpontina staat; hier werden zij aan twee kolommen gebonden, welke in genoemde kerk bewaard worden, en wreedelijk gegeeseld; daarop werden zij ter strafplaats gevoerd.

Bij de poort Trigemina of Ostiensis, welke naar Ostia leidt, moesten zij elkander verlaten, daar zij op verschillende plaatsen de doodstraf zouden ondergaan.

Beide apostelen omhelsden nu elkander en gaven elkander den vredokus, terwijl zij blijde scheidden, daar ze zeker waren elkander na eenige oogenblikken terug te zien in de tegenwoordigheid van Hem, dien zij meer beminden dan hun eigen leven.

Men bracht den H. Petrus naar den Janiculus, waar hij aan 't kruis genageld werd.

Ofschoon hij zeer verheugd was gelijk zijn goddelijken Meester aan 't kruis te sterven, gevoelde hij zich echter deze eer niet waardig, daarom bad hij de beulen het kruis zoo te plaatsen, dat hij met het hoofd naar beneden zou hangen.

In dezen stand zou hij meer pijn lijden, maar dit schrikte hem niet af, aangezien hij nog eene gelegenheid vond om zich te verneren ter liefde van zijn goeden Meester.

Op deze wijze stierf de H. Paulus, de prins der apostelen, met zijn bloed de stad besproeiende en diegenen heiligende, die in zijn naam de geheele kerk moesten besturen, en die hij sedert van uit den hemel steeds beschermd heeft.

Zijn lichaam werd weggenomen door een priester Marcellus, die het balsemde en begroef langs den Aureliaanschen weg, bij den tempel van Apollo, op de plaats zelve, waar zich thans het Vatikaan en de St-Pieterskerk verheffen, die in grootte niet onderdoen voor de meest indrukwekkende ruïnen van het Rome der Cesars.

Terzelfdertijd werd de H. Paulus naar de plaats gebracht, die voor de onthoofding was uitgekomen.

Toen hij aan de stadspoort gekomen was, ontmoette hij eene christen dame, Plautilla genoemd, die bitter weende, omdat de apostel ter dood gevoerd werd.

Hij vroeg haar hem een doek te leenen, ten einde hem te blinddoeken, 't geen bij 't onthoofden de gewoonte was; hij voegde er de belofte bij, dat zij hem weer zou krijgen.

Zij verheugde zich hem dezen geringen dienst te kunnen bewijzen.

Onderweg bekeerde hij drie soldaten, Longinus, Acestus en Megistus, die weinige dagen later den marteldood stierven.

Op de strafplaats aangekomen, stortte de apostel een vurig gebed; daarop zijn hoofd den beul aanbiedende, werd het van het lichaam gescheiden.

De H. Chrisostomus deelt mede, dat bij de onthoofding van den H. Paulus er geen enkele druppel bloed vloeide maar wel fonteinen van melk.

En gelijk hij tijdens zijn leven aan niets dan aan Jesus gedacht had, zoo bleef hem ook in den dood dezelfde gedachte bij.

De overlevering zegt ons, dat zijn hoofd, toen het van den romp gescheiden was, tot driemaal toe opsprong, telkens den zoeten naam Jesus uitsprekende, terwijl op elke plaats, waar 't hoofd den grond had aangeraakt eene fontein van helder water ontsprong, welke fonteinen, tot op den huidigen dag, in groote eer zijn.

Zijn lichaam werd door een godvruchtige dame, Lucina, met groote eerbiedigheid in haar eigen tuin begraven.

Na zijn dood verscheen de H. Paulus aan

Plautilla, wie hij den hem geleenden doek weer ter hand stelde.

Er bestaat eene oude fabel van de Hydra genoemd, die vele koppen had, en die nimmer gedood kon worden, omdat als men een der koppen afsloeg er aanstonds twee voor in de plaats kwamen.

Met de kerk was het als met dit fabelachtig wezen gesteld: als een christen gedood werd, kwamen er onmiddellijk anderen voor in de plaats. De marteldood van een christen was zoo dikwijls de oorzaak van veler bekeering, dat het een spreekwoord werd:

Het bloed der christenen is het zaad der Kerk.

Zoo leidde de marteldood der apostelen Petrus en Paulus tot de bekeering van ongeveer veertig personen.

Eenige dagen na den dood van beide apostelen, werden Processus en Martinianus, die de H. Petrus in den kerker gedoopt had, voor den rechter Paulinus gebracht.

Longinus, Acestus en Megistus, die door den H. Paulus bekeerd waren, werden omstreeks denzelfden tijd gegrepen.

Paulinus zoch eerst Processus en Martinianus te overreden hun Geloof te verloochenen.

— Verlaat die dwaasheid, zeide hij, en keert terug tot de vereering der onsterfelijke goden, die het Romeinsche rijk beschermen, keert terug tot den godendienst, waarin gij zijt geboren en opgevoed; mocht gij in uwe stijfhoofdigheid volharden, zoo zult gij uw rang en uw leven verliezen; in het tegenovergestelde geval, zal de keizer u met eer en weldaden overladen.

De christen soldaten antwoordden, dat zij het geloof en de liefde van Christus veel hooger schatten dan alle rijkdommen dezer wereld, en dat ze den dood sinds langen tijd niet meer vreesden.

Daar de Romeinsche soldaten in de strengste krijgstuicht gehouden werden, klonken deze stoute woorden vreemd in de ooren des rechters. Daarom besloot hij geen tijd met redetwisten meer te verspillen en beval hij hen met steenen in 't aangezicht te slaan, zoodat hunne kakebeenderen verbrijzeld werden.

Ofschoon zulk eene tuchtiging hun de vlijmendste pijnen veroorzaakte, leden de christen helden ze met mannenmoed, slechts uitroepende:

« Glorie aan God in den hooge! »

Paulinus beval toen een beeld van den afgod Jupiter te brengen, hetwelk zij moesten aanbidden. maar zij spuwden het in 't gezicht.

Hierop ontstak de rechter in hevigen toorn; hij liet de martelaars op de pijnbank uitstrekken en deze foltering voortzetten, tot dat alle ledematen ontwrichtten; toen werden hunne zijden met gloeiende platen gebrand en hun vleesch verscheurd met een soort van zweepen, schorpioenen genoemd.

Nadat nog menige andere foltering beproefd was, geraakte de rechter buiten zich zelve van woede, daar de martelaren alles met een onbegrijpelijk geduld verdroegen, en luide hun triomfzang zongen:

« Uw naam, o God, zij voor altijd gezegend! Dat al uwe engelen U prijzen, dat al het geschapene U in alle eeuwigheid zegene en verheerlijke! »

Maar terwijl dit alles geschiedde, werd de goddelooze rechter Paulinus eensklaps met blindheid geslagen, en een zoo ondraaglijke pijn liep door al zijne ledematen, dat hij de

pijnen der hel reeds in dit leven scheen te gevoelen.

In dezen pijnlijken toestand leefde hij nog drie dagen, waarna hij op de ellendigste wijze stierf.

Pomponius, zijn zoon, in plaats van door de straf zijns vaders getroffen te zijn, was er slechts op bedacht deszelfs dood te wreken.

Hij begaf zich naar den Keizer en beschuldigde Processus en Martinianus van tooverij, waardoor zij zijn vader vermoord zouden hebben.

Nero beval dan aan Cesarius, gouverneur der stad, beiden onmiddellijk ter dood te brengen, waarna zij aanstonds op den Aureliaanschen weg, buiten de stad, onthoofd werden.

Hunne lichamen bleven daar liggen om door de honden verscheurd te worden, maar Lucina, dezelfde godvruchtige vrouw, die den H. Paulus begraven had, liet ze in haar tuin ter aarde bestellen.

Later vervoerde men hunne stoffelijke overblijfselen naar eene kerk die aan hen was toegewijd; doch eindelijk bracht men ze over naar de groote St-Pieterskerk van Rome.

De H.H. Petrus en Paulus werden gemar-teld op den 29 Juni van het jaar onzes Heeren 66 en Processus en Martianus drie dagen later, op den 2n Juli, op welke dagen de H. Kerk hunne feesten viert.

HOOFDSTUK XLIV

DE H. MARCUS

Onder degenen, die omtrent dezen tijd den marteldood stierven, behoort ook de H. Evangelist Marcus.

Ofschoon hij niet onder de twaalf apostelen geteld wordt, is hij toch onder drie opzichten een merkwaardig persoon.

Vooreerst was hij de metgezel en tolk van den H. Petrus, die hem zoo beminde, dat hij hem zijn zoon noemde: ten tweede schreef hij een der vier Evangeliën, en ten derde werd hij uitgekozen door den H. Petrus om den patriarchalen zetel van Alexandrië te stichten.

Het is altijd de gewoonte der Katholieke Kerk geweest eenige bisschoppen uit te kiezen, die den titel van aartsbisschop voerden en die macht over de andere bisschoppen onder de jurisdictie van patriarchen, welke weder onder den Paus staan.

Zoo wordt dan de geheele kerk bestuurd door den H. Petrus en zijne opvolgers, de Pausen.

Het gevolg hiervan is, dat geen katholiek priester of bisschop eene willekeurige leer kan verkondigen, maar alleen datgene, wat de ge-

heele Kerk leeraart op alle plaatsen en in alle tijden; hierdoor kan er geen verdeeldheid bestaan in de Katholieke Kerk.

Dit is een der groote kenmerken, waardoor de Katholieke Kerk van alle kettersche verenigingen onderscheiden is; want de ketters veranderen gedurig hunne leer, vormen weer nieuwe sekten, volgen nieuwe leeraars en hervormen immer hun eeredienst.

In het begin waren er slechts drie patriarchalen in de Katholieke Kerk n. l. van Rome, van Alexandrië en van Antiochië, allen gesticht door den H. Petrus.

De patriarchale zetels van Rome, en Antiochië waren door hem zelf gevestigd. Gedurende zeven jaar had hij zijn bisschopszetel te Antiochië, waarna hij hem naar Rome overbracht, waar hij sedert altijd gebleven is.

Maar hij kon zelf niet naar Alexandrië gaan, waarom hij er den H. Marcus naartoe zond, die er in zijn naam den patriarchalen stoel vestigde, welken de H. Petrus den tweeden rang verleende onder de patriarchale zetels, dus boven dien van Antiochië, welken hij zelf had opgericht.

De Evangelist Marcus was een der zeventig leerlingen onzes Heeren; later, als reisgezel van den H. Petrus, was hij dezen apostel van groot nut als tolk of taalman.

Daar de H. Petrus predikte in de taal des lands, waar hij zich bevond, gebeurde het dikwijls, dat er vreemdelingen waren, die bij het zien der mirakelen, verlangend waren om zijne leer te kennen; dan legde hun de H. Marcus in hunne eigen taal uit wat Petrus geleeraard had. Soms tijds gebeurde het ook, dat eenige personen nog niet besluiten konden gedoopt te worden, dan verklaarde de H. Marcus zich bereid om in 't bijzonder naar hunne moeilijkheden te luisteren en hunne opwerpingen te beantwoorden.

Het volgende bracht er hem toe, om zijn Evangelie te schrijven. Nadat er reeds velen in Rome bekeerd waren door de prediking van den H. Petrus wenschten zij in schrift te hebben, wat de apostel hun over Jesus gezegd had; daarom verzochten zij den H. Marcus voor hen op te schrijven, wat de H. Petrus

gepredikt had. Hij voldeed aan hun verlangen en schreef zijn Evangelie, waaraan de H. Petrus zijne goedkeuring hechtte.

Nadat de H. Marcus eenige jaren in Rome had doorgebracht, zond de H. Petrus hem naar Egypte, om daar het Evangelie te verkondigen aan de volkeren, die in het vermoelijkst bijgeloof leefden.

Hij begaf zich het eerst naar Cyrene en Pentapolis en vervolgens naar Alexandrië, de hoofdplaats van Egypte.

Hij bekeerde er velen door zijne hemelsche leer, zijn heilig leven en de wonderen, die hij verrichtte.

Hij was daar in het midden der boozen als de zon, wanneer zij door donkere wolken omgeven is. Gelijk dan hare stralen het meest schitteren, zoo ook schitterden de deugden van den H. Marcus in het midden van zooveel hem omringende verdorvenheid.

De H. Marcus bracht onder zijne bekeeringen wonderen teweeg; velen hunner besloten de evangelische raadgevingen te volgen en in de eenzaamheid te gaan leven.

Zij stonden hunne eigendommen aan de Kerk af en behielden slechts de H. Schrift en eenige geestelijke boeken, die het voedsel hunner ziel bevatten.

Zij voedden zich met droog brood en eenige kruiden; het bronwater was hun eenige drank. Hunne kleeding was nauwelijks voldoende om hen te dekken.

Zij leefden in aanhoudende vasten, nooit etende dan na zonsondergang en dikwijls zich drie of meer dagen van alle voedsel onthoudende.

Zij onderhielden een nauwkeurig stilzwijgen en brachten al hun tijd door in gebed en overweging, zoodat hun leven meer overeenkomst had met dat van engelen en heiligen dan met dat van menschen.

Na verloop van tijd kwamen er zoovele kluizenaars en monniken, dat de woestijn door heiligen bevolkt werd, en dat hunne gebeden en lofzangen alle deelen dier onmetelijke vlakten deden weergalmen.

In een stad, Oxyrynchus genaamd, waren te dien tijde niets dan monniken, en als met

het Paaschfeest de kluizenaars te zamen kwamen, ontvingen er vijftig duizend personen de heilige communie.

De duivel kon al het goed, dat de H. Marcus voor het heil der zielen uitwerkte, niet meer verdragen; daarom zond hij zijne dienaars om hem te vervolgen; vele slechte personen vereenigden zich dan om hem te dooden.

De H. Marcus was door God ingelicht over het plan der boozen, daarom bereidde hij zich tot den dood en maakte hij schikkingen om in geval hij gedood werd, de kudde niet zonder herder te laten.

Hij wijdde Anianus tot bisschop en koos hem tot zijn opvolger; ook wijdde hij nog verscheiden priesters, diakens en andere bedienaars der Kerk.

Toen hij dit alles in Alexandrië geregeld had, deed hij hetzelfde te Pentapolis, dat in de nabijheid gelegen was.

Vroeger had hij hier reeds gepredikt, en alle christenen waren verheugd hem weder te zien.

Twee jaar verbleef hij bij hen, de oude christenen in het geloof versterkende, terwijl hij nog nieuwe bij hun getal voegde.

Toen, bij het einde der twee jaar, alles rustig was, en de heidenen onzen heilige schenen vergeten te hebben, keerde deze naar Alexandrië terug.

Met genoegen zag hij, dat de Kerk gedurende zijne afwezigheid in bloei was toegenomen en dat het getal christenen merklijk was aangegroeid.

Hij gevoelde zich dan ook recht gelukkig onder zijne kinderen, en de christenen van Alexandrië waren niet minder verheugd hun dierbaren vader en bisschop weer in hun midten te bezitten.

Maar dit geluk mocht niet van langen duur zijn, daar zijne oude vijanden, spoedig na zijne terugkomst, weder eene nieuwe samenwerking tegen hem op 't touw zetten.

De dag, dien zij voor hun opzet vaststelden, was Zondag 14n April.

Deze dag was een groote feestdag ter eere van hun god Serapis. Eene groote menigte volks was in den tempel, aan dezen afgod

toegewijd, vergaderd, waar ze in woeste uitgelatenheid vele zonden begingen.

Het was zeer gemakkelijk in Alexandrië een oproer te verwekken, daar het volk zeer onrustig van aard was.

Hun ijver voor den dienst van Serapis was zoo groot, dat er maar weinig noodig was om hen op te zetten tegen degenen, die hun godsdienstijver voor Serapis niet deelden.

Niets dan verwenschingen en bedreigingen tegen de christenen werden er gehoord, toen een wilde menschenmassa onder luid geroep en getier zich naar de kerk der christenen voortspoedde.

De H. Marcus was juist bezig met mis lezen. Zij wierpen zich op hem, slingerden hem een strik om den hals, trokken hem omver en sleepten hem door de straten.

Den geheelen dag bleef de Evangelist in hunne macht; zij sloegen en stieten hem en sleurden hem over de ruwe steenen, door slijk en vuilnis, zoodat de martelaar, met wonden overdekt, het droevigst schouwspel aanbod.

Zijn huid was aan flarden gescheurd en hing met lappen van zijn lichaam, terwijl stroomen bloeds uit de gapende wonden neervloeiden.

Nu viel de nacht in; het woedende volk bracht het slachtoffer van zijn haat in een donker kerkerhol.

Het overige van den nacht werd door zijn beulen in dronkenschap en ongebondenheid doorgebracht, terwijl zij zich verheugden bij de gedachte in welken toestand zij den gehaten christen hadden achtergelaten.

Ofschoon er geen gezond plekje op zijn gansche lichaam te vinden was, noch een enkel been, dat niet was gekneusd of gebroken, was toch onze heilige kalm en welgemoed.

Toen hij daar zoo als eene vormellooze massa in dien somberen en vochtigen kerker lag uitgestrekt, richtte zijn geest zich vergenoegd tot Jesus, Hem dankende, dat hij iets voor Zijn naam had mogen lijden.

Zijne kleine kudde weende te huis of bad in de kerk voor haar geliefden herder, terwijl hij daar alleen lag uitgestrekt op den vochtigen grond, zonder vriend om zijne bloedige

wonden te verbinden of de snerpende pijn zijner ledematen te verzachten of om hem een druppel water te verschaffen, ten einde zijn brandenden dorst te lesschen.

Maar de heiligen Gods zijn nooit alleen.

Te middernacht, toen de poorten des kerkers gesloten waren en de wachters aan dezelfde hadden postgevat en de gevangenbewaarder zeker was, dat niemand kon binnentreden, schudde eensklaps de aarde en trad een schitterende engel de gevangenis binnen.

— Marcus, dienaar Gods, sprak de hemelbode, uw naam is in het boek des levens opgeteekend. Uw erfdeel zal zijn onder de apostelen en uwe gedachtenis zal eeuwig leven.

De engelen zullen uwe ziel ontvangen en ten hemel voeren en de relikwieën uws lichaams zullen op aarde in eere zijn.

O, hoe zoet klonk die hemelsche stem, na het woeste geschreeuw, dat de martelaar den ganschen dag gehoord had. Zij vervulde zijn hart met zooveel vreugde, dat hij alle pijn en lijden vergat. Hij hief zijne handen ten hemel en dankte God voor zijne overgroote goedheid, Hem biddende, zijne ziel bij zich in den hemel te nemen.

Nu verscheen hem Jesus zelf, minzaam op hem neerziende, gelijk Hij deed, toen de H. Marcus nog met Hem op aarde rondwandelde; Hij sprak hem met diezelfde vriendelijke en welluidende stem aan, als eertijds op aarde:

— Marcus, mijn Evangelist, vrede zij u; en Marcus hernam: Vrede zij met U, mijn goede Heer, Jesus Christus.

Zoodra de morgen gloorde, verzamelde het goddelooze volk voor den kerker om het wreede werk van den vorigen dag voort te zetten.

De H. Marcus hoorde hen reeds in de verte aankomen en hun wild gedruisch was gelijk aan dat eener verbolgen zee.

Maar voor den H. Evangelist klonk het nog zoeter dan de engelenstem, omdat het hem nieuw lijden en eene spoedige verlossing aankondigde.

De woeste stroom was genaderd; men stortte den kerker binnen, greep den heilige aan, wierp hem den strik om den hals, en het wreede werk van den vorigen dag werd hervat.

Hij was reeds zoo gekneusd en gebroken en uitgeput, dat hij onder deze nieuwe foltering welhaast bezweek; zijne schoone ziel nam hare vlucht naar den hemel.

Hiermede niet tevreden, moest dat booze volk zijn haat nog koelen aan de verminkte overblijfselen des heiligen.

Men maakte zich dan gereed die vormelooze massa te verbranden; maar daar ontstaat eensklaps een geweldige wervelwind, gepaard met donder en bliksem; een regen van steenen kletterde neer op menschen en huizen; sommigen werden doodgeslagen en vele gebouwen stortten in.

Van de verwarring, hierdoor veroorzaakt, maakten eenige christenen gebruik, om zich van het lichaam huns bisschops meester te maken en het eene eervolle begrafenis te bezorgen.

Vele eeuwen later, toen Egtpte in de handen der Mahomedanen viel, werd het lichaam van den H. Marcus naar Italië overgebracht, waar het in Venetië begraven werd.

Men bouwde eene prachtige kerk boven zijn graf, en de republiek van Venetië stelde zich onder de bijzondere bescherming van den heilige, nemende voor zinspreuk of devies de woorden onzes Heeren:

Pax tibi, Marce, evangelista Meus, — «Marcus, mijn Evangelist, de vrede zij met u».

Aldus was de belofte des engels vervuld, dat zijne relikwieën op aarde in eere zouden zijn. Men veronderstelt, dat de H. Marcus is gemarteld in het jaar 68.

HOOFDSTUK XLV

DE EERSTE VERVOLGING

Athene werd in zijne verwachting zeer teleurgesteld: de keizer zou die stad in den loop van het jaar niet bezoeken.

Wat echter voor anderen eene teleurstelling was, behelsde voor Augusta en Valeria eene groote verlichting.

De oneer waarmede Albina, hare beloften verbrekende, den naam harer familie bezoeeld had, deed zich levendig gevoelen, zoodat het arme kind er wreed onder te lijden had.

Haar toestand was nauwelijks een weinig beter dan die van Cecilia en slechts een zoo sterk geloof, eene zoo machtige liefde, een zoo vurige ijver als die der toekomstige martelaren van den circus, waren bij machte, de kracht der onweders te fnuiken, welke zich dagelijks boven haar schuldeloos hoofd samenpakten.

Hare moeder en Valeria zonden haar slechts zelden het woord toe.

Wanneer Albina inlichtingen vroeg aangaande de laatste oogenblikken haars vaders, antwoordde men haar, dat zij zich, door het afschuwelijke geloof der Nazareners te omhelzen, vrijwillig uit den boezem harer familie had losgescheurd, zoodat zij niet het minste belang bij hun aangelegenheden kon hebben.

Toch gelukte het der moedige Christin de plaats te ontdekken, waar de asche haars vaders rustte: dit verheugde haar zeer, en kinderlijke liefde deed haar het voornemen opvatten, zijn graf voortdurend met frissche bloemen te sieren.

Hoe groot echter was Albina's verwondering, toen zij tusschen de guirlanden een groeiende palmtak bemerkte!

— Welk recht had mijn vader op dit onderscheidingsteeken der Christenen?

Ter oplossing dezer vraag, ondervroeg zij Cecilia.

Het arme meisje wist niet, wat antwoorden.

Het was haar bekend, dat Augusta en Valeria het geheim der verandering, welke zich in

Sempronius geopenbaard had, met zich in het graf wenschten te nemen.

Cecilia had het bewuste geheim dan ook slechts aan één harer gezellinnen toevertrouwd, hoewel allen klaarblijkelijk iets dergelijks veronderstelden.

Wat echter in deze netelige omstandigheid te doen?

Welke straffen had zij niet te duchten, als zij den toorn harer meesteres opnieuw deed ontvlammen!

Albina behoefde niet lang te gissen naar de oorzaak van Cecilia's aarzelen en stilzwijgen:

— Stel vertrouwen in mij, mijn God. Geen onbescheiden woord zal over mijne lippen komen. Zijn wij dan geen zusters in Jesus-Christus? Is het voor ons niet een heilige plicht elkaar wederzijds te steunen en te troosten? Zeg mij dus openhartig, wat gij weet, aangaande het verscheiden mijns vaders. Hoe smartelijk zoude het mij vallen, als ik gelooven moest, dat hij zonder hoop op een beter leven den drempel der eeuwigheid heeft overschreden!

— O! niet aldus heeft hij zijne loopbaan voleindigd! Vergeef het mij dat ik het u niet eerder zegde: ik vreesde den toorn mijner meesteres zoo zeer!

— Ik zal niets aan Valeria zeggen, wees er zeker van; maar gij moet mij omstandig datgene verhalen, wat den dood mijns vaders voorafging.

Cecilia bezweek voor den aandrang en verhaalde Albina de bezoeken van Dionysius, benevens de woorden, welke Sempronius over de nietigheid der aardse wijsbegeerte gesproken had.

— En toch hoopt mijne zuster in de geschriften van Plato en Socrates datgene te vinden, wat mijn vader er tevergeefs zocht en wat ik hoopte, dat de getrouwe bewaking van Vesta's geheiligd vuur mij zoude schenken: de voldoening der onverzadelijke begeerten onzer

harten! O Valeria, Valeria! hoe droef wordt het mij te moede, als ik die lange, vruchtelooze nasporingen overdenk, welke in uwe ziel zelfs geen vonkje der zoete hoop deden glimmen, omdat gij een loon versmaaddet, dat u werd aangeboden buiten den weg, welken gij hebt gevolgd om het zoo vurig gewenschte doel te bereiken.

— Mijne edele meesteres zal het bereiken, gelijk haar zalige vader, hernam Cecilia zachtmoedig.

— Geloofst gij dit?

— Ik heb voor haar gebeden, antwoordde het meisje met nedergeslagen oogen.

— Hebt gij ook voor mij gebeden?

— Kon ik dat wel nalaten? Hadt gij mij niet gezegd, dat gij beide geloofdet? Ik heb onzen Heer Jesus-Christus gesmeekt, dat Hij u de kostbare gave des geloofs in hare volheid zoude schenken.

— O! Ik was uwer gebeden onwaardig, want ik weifelde uit laffe vrees voor het menschelijke opzicht. Gij waart moediger en trotseerdet ter wille van de waarheid alle gevaren. Helaas! ik vrees, dat ik mijne zuster belet heb, de waarheid te omhelzen.

— Dan moeten wij des te vuriger bidden, opdat de Heer haar overtuige, hervatte Cecilia met een gevoel van hoop.

Albina en Cecilia hadden slechts zelden gelegenheid, met elkaar te spreken.

Valeria scheen te begrijpen, hoe zalig het voor haar moest wezen bij elkaar te zijn.

Tusschen de voormalige priesteres van Vesta en de arme slavin had zich een band ontsponnen, sterker dan die des bloeds, zoodat Valeria alle pogingen aanwendde, om hare kamervrouw van de teederbeminde zuster in Christus verwijderd te houden.

Aldus verliepen zomer en herfst.

Valeria was ontevredener dan ooit en leverde zich desniettemin toch met hart en ziel over aan de studie der wijsbegeerte, welker onmacht door haar vader bekend was.

Vermoeid en uitgeput naar den geest, wierp zij eindelijk die duistere en wufte geschriften, produkten der epicuristische en stoïcijnsche filosofen, verre van zich.

Niet eens kwam in haar de gedachte op, dat Cecilia, de verachte slavin, duidelijk bespeurde, dat de hevigste stormen de ziel harer meesteres beroerden.

Opnieuw verscheen de winter en wachtten de slaven met ongeduld de saturnaliën af, welke hun eerlang weder eenige dagen van onbeperkte vrijheid zouden schenken.

Tegen het einde van November hernam Augusta's vreedzaam huis zijn gewoon uitzicht als, voor den dood van Sempronius, toen plotseling alles in beweging werd gebracht door de onverwachte aankomst van een bode uit Rome.

Het was een getrouwe slaaf van Livia; de man had geen brieven bij zich doch geleidde zijne meesteres zelve, die zwaar ziek en in een toestand was, die aan waanzinnigheid grensde.

Voor hun vertrek van Rome was zij gedurende verscheidene dagen stom en schier geheel gevoelloos geweest, en naar de verzekering van den slaaf, had slechts dit hem in staat gesteld te vluchten, een besluit, dat Livia met vrijen wil en onbevangen oordeel nimmer zoude genomen hebben.

— Zij is dus gevlucht! herhaalde Valeria. Wat toch is er gebeurd?

De arme man kon als het ware geene woorden vinden, bedekte zich het gelaat met beide handen en sidderde over zijn geheele lichaam.

— Gij hebt te Athene ongetwijfeld de tijding van den brand van Rome reeds ontvangen, hernam hij eindelijk.

Valeria werd lijkleek.

— Rome door het vuur verwoest! O! zeg mij, wat er van is!... Niemand heeft ons over een dergelijk ongeluk gesproken.

— Helaas! het is maar al te waar. De helft der stad ligt in puin en men fluistert — ja, het feit is velen bekend — dat de keizer met eigene handen Rome in brand stak.

— Nero Rome in brand gestoken!

— Hij deed nog meer: de vuurzee beschouwende, speelde de keizerlijke ellendeling op de lier.

— Dat is bekend, zegt gij, en de Romeinen staan niet als één man op, om eene rechtvaar-

dige wraak over zulk eene afschuwelijke misdaad te nemen?

— Dreigende voorteekenen begonnen zich te vertoonen, en de keizer begrijpende, dat zijn volk eene dergelijke eerloosheid niet onbestraft zoude laten, zocht een slachtoffer om de woede der Romeinen tot bedaren te brengen. Hij wierp boosaardig zijn blik op de verachte sekte der Nazareners en deed de schaamteloze leugen uitstrooien, dat de leerlingen van den Christus de ware schuldigen zijn. Zij werden gegrepen en zonder onderzoek tot de gruwelijkste martelingen veroordeeld.

— Livia, door die ellendelingen valschelijk beschuldigd, werd dus geroepen om voor hare godsdienstige overtuiging te lijden?

— Neen, zoo heeft zich de zaak niet toegedragen; men heeft de tegen mijne meesteres uitgebrachte beschuldiging niet gegrond op de verachting, welke zij ten opzichte van het Olympische godenheir deed blijken, toch legde men haar ten laste, dat zij met eigene hand een der huizen in brand stak.

Tevergeefs merkte ik op, dat ik Livia dien nacht in een andere wijk dier stad vergezeld had. Niemand wilde mij gelooven en zij werd zonder genade veroordeeld den volgenden nacht verbrand te worden, om alzoo de keizerlijke tuinen te verlichten.

— Mijne vriendin Livia!... verbrand!... Zij, de edele vrouw, die zich meer om het geluk van anderen dan om haar eigene rust bekomende! Zij als brandstichtster beticht! O! men beschuldige duizendmaal eerder den keizer! Hoe echter heeft zij zich kunnen redden? Zeg mij alles, want in de huidige omstandigheden moeten wij alles weten.

— O! ik zoude u alles niet kunnen zeggen! Ik ben geen Christen, maar toen ik die lieden zag, bijna allen even goed, even zachtmoedig als mijne dierbare meesteres, hen die met eene gruwzame onrechtvaardigheid tot de afgrijselijkste straffen veroordeeld werden, o! toen begon ik een onverzoenlijken haat te voeden tegen den godsdienst en tegen de goden, die zulke monsterachtigheden dulden.

Zoo sprekende sidderde de arme weder over al zijne ledematen, bij de herinnering aan de gruwelen, welke zijne oogen aanschouwden.

— En hebben die Christenen niet aanstonds hun geloof verloochend, om aan die martelingen te ontkomen?

— Integendeel. Zij bekenden, dat zij van die sekte deel uitmaakten, doch zij wierpen de tegen hen uitgebrachte beschuldigingen verre van zich.

Ook het volk erkende schier eenparig hunne onschuld. Nero echter schepte er op wree-de wijze behagen in, de volkswoede tegen hen te ontketenen, teneinde zich aldus het genoegen eener verlichting van geheel bijzonder soort te verschaffen.

Dit schouwspel heeft mijne meesteres waanzinnig gemaakt. Hare vrienden werden, omhangen door een met pek besmeerden mantel, aan een paal gebonden, om als levende toortsen des 's nachts de tuinen des keizers te verlichten.

— Genoeg! Niet meer! Mijne arme Livia! welke smart!

— Tot dezelfde marteling veroordeeld, werd zij als een lam ter slachtplaats gesleept, en stond op het punt met het vervloekte kleed omhangen te worden, toen ik, als door hoogere ingeving beziel, eener schier wanhopige poging aanwendde, om haar te redden.

Van de algemeene verwarring gebruik makende, wierp ik een wijden mantel over de schouders mijner meesteres, en nam haar in mijne armen.

Door bemiddeling van een dier wachten, die haar herkende als zijne edelmoedige wel-doenster, liet men mij, met mijn kostbaren last zonder moeilijkheden voorbij.

Drusille had mij medegedeeld, dat Livia te Athene gewoond had, waarom ik mij in aller haast naar die stad inscheepte. Wat de jeugdige blinde betreft, deze is eene geboren Joodsche en juist dit wekte, ter oorzake van den haat, welchen de Joden den Christenen toedragen, minder achterdocht op.

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

TWEEDE DEEL

DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

KEIZER NERO

OF DE

eerste martelaren van het Christendom

BEWERKT DOOR

LODEWIJK VAN LAEKEN

NATIONALE DRUKKERIJ
St-Willebrordsstraat, 57 Antwerpen.

1902.

en onvervaard voor Nero's aanzicht trad,
en met zijn giften adem op hem blies,
zijn kaken telkens verder opgesperd
en Nero's gouden huis geheel verteerd...
die gansche, rijke wereld in het klein
met al haar bontgekleurde heerlijkheid,
Niets trekt hem aan, niets geeft hem langer vreugd ;
hij staat daar als een arme bedelaar.

in hunne bonte tunica's met het rechte zwaard. De Samniten met groote langwerpige schilden, vervolgens de goed uitgeruste equites op ongetoomde Barbarijsche paarden, gewapend met de paal en de hasta : het schild en de lans ; blinkende armbanden prijken aan den rechter arm, zij zijn gekleed in tunica's en dragen helmen van vizieren voorzien op het hoofd.

De foltering van het vuur in een koperen stier.

Achter deze volgen de retiarii of netwerpers zonder hoofddeksel met een wit subligaculum (voorschoot of schort) en banden om de beenen. Een net met de spira over den linker schouder, doet ze aanstonds kennen. Als wapen dragen zij den drietand en een korten dolk.

Volgens oud gebruik strooit de bruidegom aan hare zijde als hij het huis uittreedt, noten en geld onder de kinderen die er met groote begeerte aanvliegen.

Het met linten versierde spinnerokken en spinnenwiel, wordt de bruid

De wedren in den circus.

nagedragen ; bloedverwanten en vriendinnen sluiten zich bij den trein aan vijf jonge vrouwen met fakkels in de hand omringen het bruidspaar.

De uitroep Talasse tot den God der vruchtbaarheid gericht wordt door het volk dat in groote menigte achteraan komt, aangeheven.